

ARMIDA

Händel'in operaları ve TürkMusikîsi Kültürler arası yeni bir Opera

Georg Friedrich Händel'in 1711 yılında Londra'da prömiyeri yapılan "Rinaldo" operası, "Armida'da" tepetaklak getiriliyor, doğu bakış açısından anlatılıyor ve kolaj şeklinde şekil değiştiriyor. Bu esnada, Armida tayin edici kişidir ve onun sayesinde Rinaldo varoluşsal mukadderatını bulur.

Opera, doğu ile batının nikahı ile sona erer ve bu nikahta Hıristiyanlık ile İslam kardeşçe bir araya gelir: Tek bir tanrı, tek bir aşk. Rinaldo, Franken Kontu ve haçlı seferi şövalyesi Balduin von Boulogne refakatinde doğuya gelir. Eski bir şehir olan Edessa (Urfa) fethedildikten sonra, ihtiraslarını sonuna kadar yaşar. Zehirli bir ok tarafından aniden durdurulur ve

kendisini Armida ve onun bir derviş ve hekim olan babasının kollarında bulur.

Rinaldo şimdi Müslümanlara karşı değil kendi önyargılarına karşı savaşmak zorundadır. Bu esnada Armida'ya aşık olur. Bu “Minör Operanın” merkez teması, doğu ile batının nikahıdır. Bu nikah, derviş tarafından yönlendirilerek, örnek nitelikte Rinaldo ve Armida çiftinde gerçekleşir. Eser de zaten bu üç protagonist (başrol) üzerinde yoğunlaşır. Şimdiye kadar eşsiz olan bu proje, Händel aryaları (özellikle de Rinaldo, Serse ve Giulio Cesare) ve Osmanlı/Türk kültür çevresi temelinde, barok Pasticcio'dan esinlenen bir eserdir.

Burada hem Dede Efendi, İsmail Hakkı Bey ve Şakir Ağa'nın klasik Türk Musikîsi hem de Yunus Emre ve Niyazi Mısri'nin şiirleriyle Sufi geleneğinin dini müziği duyulmaktadır. Protagonistler gibi, Händel'in müziği ile Türk müziği de tüm ihtişamları ile karşı karşıya

geliyor fakat hikayenin akışında, kişiliklerinden taviz vermeden, nefes kesici bir birleşmeyle neticelenene kadar, büyüleyici bir şekilde yakınlaşıyorlar.

Böylece, Armida'nın müzikal bir mesaj, bir vizyonun olasılığı, kültürlerin karşılaştırılması, yabancı ile yüzleşme, "Türk korkusu" fenomeni ile temas, hacı seferlerine farklı bir yönden bakma, tanrı veya herhangi bir ideal adına sürdürülen savaşlar ve Berlin'de, Köln'de veya İstanbul'da olsun, güncelliğinden hiç bir şey yitirmemiş olan bir aşk hikayesi olması, bir tesadüf değildir.